

RELIGIEUS BEGRAVEN

Levensbeschouwingen geven antwoord op de drie belangrijkste levensvragen:

verleden: de vraag naar de oorsprong

heden: de vraag naar zingeving

toekomst: de vraag naar 'na de dood'

In het antwoord op de vraag wat er na de dood gebeurt, zijn drie antwoorden te onderscheiden:

hiermaals: het leven is eindig, de dood is het einde

hiernamaals: het leven is eindig, de dood is een grens

hiernanogmaals: het leven is niet eindig, de dood is een overgang naar een nieuw leven

Het levensbeschouwelijke landschap is zeer divers.

Hoe is op begraafplaatsen die levensbeschouwelijke, c.q. religieuze verscheidenheid terug te vinden?

RELIGIE 12 - PARSISME

ZOROASTRISME

Het Parsisme is de laatste uitloper van het Zoroastrisme of Mazdeïsme, de godsdienst van de Oudperzische profeet Zarathoestra (of Zoroaster). Het is nu nog een kleine religie in Iran, India en Azerbeidzjan.

Het Zoroastrisme was de belangrijkste voor-islamitische religie van Perzië, het huidige Iran. Vanaf Cyrus II de Grote (ca. 576-530 v.Chr.), de stichter van het Perzische Rijk, was het zelfs staatsgodsdienst. Na de opkomst van de islam raakten de Zoroasters zozeer in de verdrukking -andersdenkenden moesten onder de islam zware belastingen betalen- dat velen de vlucht namen naar vooral India, waar ze als Parsi's (Perzen) bekend werden en nog steeds bestaan.

ZARATHOESTRA

Het is niet helemaal duidelijk wanneer Zarathoestra heeft geleefd, aanvankelijk dacht men rond 600 v.Chr., maar volgens de nieuwste inzichten denkt men aan de 14e eeuw v.Chr. Volgens de legende was Zarathoestra een herder, die op het platteland leefde. Rond zijn twintig-

Persopolis (c. 500 v.Chr.)

ste levensjaar ervoer Zarathoestra een crisis en ging hij ronddwalen. Na tien jaar kreeg hij, gezeten aan de oever van een rivier een visioen van de god Ahura Mazda en werd hij profeet en hervormer. De profeet zou vermoord zijn in het noorden van het huidige Afghanistan.

De godsdienst die hij stichtte had zowel monotheïstische als dualistische trekken en heeft de drie westerse wereldgodsdiensten Jodendom, christendom en islam diepgaand beïnvloed.

Zijn leer is samengevat in het heilige boek van het Zoroastrisme, de Avesta. Deze leer wordt gekarakteriseerd door een sterk dualisme tussen goed en kwaad. De mens is ingeklemd tussen *Ahura Mazda*, de god van het goede, en *Ahriman*, de god van het kwaad, en dient in de eeuwige strijd tussen beide de kant van het goede te kiezen. Deze ethische keuze wordt samengevat in drie pijlers: goede woorden, goede daden en goede gedachten.

'Torens der stilte'

Het Parsisme heeft een spiritueel respect voor de traditionele elementen en dan met name water, vuur en aarde. Dit heeft geleid tot een opmerkelijk dodenritueel: het lichaam van een dode is onrein en mag de drie genoemde elementen niet bezoedelen. Daarom mogen overleden Parsi's niet worden begraven of gecremeerd. De overledenen worden op dakhma's ('torens der stilte') neergelegd om daar door roofvogels opgegeten te worden. De toren bestaat uit een grote ronde verhoging, waar op het dak de doden worden neergelegd. De afgekloven en gedroogde botten komen in een ossuarium terecht.

Als er geen dakhma ter beschikking staat kiezen de Parsi's voor crematie. De aanhangers van Zarathoestra, die nog in Iran leven, werd in de zeventiger jaren van de 20ste eeuw verboden nog langer gebruik te maken van de 'torens der stilte'. Om aarde, water en vuur niet te verontreinigen laten zij zich in waterdichte betonnen grafkelders bijzetten.

In Bombay en omgeving, waar de grootste concentratie Parsi's in India leeft, worden het gebruik van de 'luchtbegravenis' nog steeds gepraktiseerd. Er is echter een probleem ontstaan doordat de vale gier, die vooral verantwoordelijk is voor het eten van kadavers, met uitsterven wordt bedreigd. Er zijn twee oorzaken voor: het vogelgriepvirus en het diergeneesmiddel diclofenac. Dood vee, dat behandeld is met het diergeneesmiddel diclofenac, wordt in India op het land achter gelaten; wanneer de gieren deze kadavers eten, worden ze door het opgehoopte medicijn vergiftigd. Er is grote ophef ontstaan toen bleek dat lijken al jaren in de 'torens der stilte' waren blijven liggen.

Iran - Yazd

Brookwood - islamitische tempel

Brookwood - anglicaanse engel

Brookwood - katholieke pleurante

LONDON NECROPOLIS

London Necropolis ofwel Brookwood Cemetery is na Friedhof Ohlsdorf in Hamburg (400 ha) en het Zentralfriedhof in Wenen (250 ha) met 200 ha de derde grootste begraafplaats van Europa. De begraafplaats werd in 1854 op zo'n 40 km van Londen in Woking aangelegd door de London Necropolis & National Mausoleum Company (LNC). Er werd vanaf Londen een speciale spoorverbinding naar de begraafplaats aangelegd; de dodentrein vertrok vanaf Waterloo Station in Londen, vanaf het speciale perron *The Necropolis Station*. Ook op de begraafplaats, die in tweeën was gedeeld, waren twee stations: een op het Anglicaanse deel en een op het Non-conformistische deel, het deel dat bestemd was voor alle andere religies en levensovertuigingen dan het Anglicanisme. De bedoeling was er de enige begraafplaats van Londen van te maken en dat voor eeuwig, maar net als bij de andere commerciële begraafplaatsen in Londen, de *Magnificent Seven*, was er aanvankelijk een bloeiperiode, maar daarna een periode van verval.

Brookwood Cemetery heeft zich weten te handhaven door grafvelden ter beschikking te stellen aan allerlei, vooral religieuze groeperingen. Brookwood Cemetery is nu een agglomeratie van begraafplaatsen en begraafplaatsjes, die vaak ongemerkt in elkaar overlopen. Een groot deel wordt ingenomen door Brookwood Military Cemetery en ook is een groot deel natuurbegraafplaats geworden. Vanwege de vele islamitische grafvelden is Brookwood waarschijnlijk de grootste islamitische begraafplaats van het Verenigd Koninkrijk.

Een van de grafvelden (plot 128/M2) werd verworven door de London Zoroastrian Association.

katholiek grafveld

anglicaans grafveld

islamitisch grafveld

Parsee or Zoroastrian burial ground

Het grafveld voor de Parsi's in Brookwood Cemetery werd geopend in november 1862 als een direct gevolg van de eerste geregistreerde dood van een Parsi in Groot-Brittannië, namelijk D.H. Hakim. Dat er veel Parsi's uit India in Groot-Brittannië leefden/leven heeft alles te maken met het feit dat Brits-Indië tot 1947 deel uitmaakte van het Britse Rijk. In India namen de Parsi's een belangrijke plaats in, omdat ze zich aan de westerse cultuur aanpasten en leidende figuren in politiek en handel leverden. We zullen zien dat dat goed te merken is op deze begraafplaats.

Omdat Parsi's niet op een christelijke begraafplaats mogen worden begraven, kwam de London Zoroastrian Association, gesticht in 1861, tot overeenstemming met de LNC over een grafveld in Brookwood. De twee smalle roze obelisk markeren de oorspronkelijke ingang tot het grafveld.

Op het grafveld vallen een vijftal mausolea op, maar ook veel andere grafmonumenten geven aan dat het om welvarende personen gaat. Op het veld staat ook een vuurtempel.

Tata Mausolea

ingang Parsigrafveld
persoonlijkheden

Wadia Mausoleum

- **Wadia Mausoleum.**

Centraal op de begraafplaats staat op een hoog trappenstelsel het mausoleum voor Nowrosjee Nusserwanji Wadia (1849-1899), je loopt er recht op af, als je tussen de twee roze obelisk doorloopt. Wadia ontwikkelde de katoenindustrie in Bombay en bezat er verschillende katoenspinnerijen.

- **Tata Mausolea**

De Tata Group is een Indiaas industrieel conglomeraat. De producten strekken zich uit over 7 uiteenlopende branches en hebben daarin 96 onderdelen. De Tata Group is actief in meer dan 80 landen en is op basis van de omzet het grootste private conglomeraat van India. De stichters van deze multinational liggen begraven in de drie mausolea met Egyptische en classicistische elementen. In het middelste mausoleum ligt de stichter, die geldt als de vader van de Indiase industrialisatie, **Jamsetji Nasarwanji Tata** (1839-1904). In het linkse mausoleum, waar beide zijden van de ingang zijn versierd met keramische platen met afbeeldingen van Perzische krijgers, ligt oudste zoon en opvolger **Dorabji Tata** (1859-1932). Rechts is het mausoleum van jongste zoon **Ratanji Tata** (1871-1918), ook in het bedrijf werkzaam.

- **Familie Saklatvala.**

Voor de Tata Mausolea liggen een aantal grafmonumenten voor de familie Saklatvala, die gelieerd waren aan de Tata familie en ook in dat bedrijf werkzaam waren. Het meest opvallende monument is dat van **Jerbai Tata** (1907), de zus van Jamsetji Tata. Op haar graf, waarin de as van meerdere familieleden is bijgezet, bevindt zich in hoogrelief een medaillon met de afbeelding van een vrouwenbuste.

Haar beide zonen zijn hier ook begraven: Nowroji Bapuji Saklatvala (1875-1938), na de dood van Dorabji Tata de derde Chairman van de Tata Corporation, en Shapurji Saklatvala (1874-1936), die meehielp de Communist Party of Great Britain te stichten en het eerste communistische parlamentslid in GB werd.

Jehangir Mausoleum

Jerbai Saklatval - Tata

Dorabji Tata

• **Jehangir Mausoleum.**

Voor zijn zoon Jehangir Jehangir (1911-1945) liet Sir Cowasjee Jehangir, een rijke zakenman en bankier dit mausoleum oprichten. Zijn zoon kwam om bij een straataccident in zijn functie als verbindingsofficier van de Indiase troepen in Engeland. Qua vorm wijkt dit mausoleum af met zijn rondbogen entree en raamopeningen met stenen 'honingraat' schermen.

• **Bapsybanoo Pavry**

Een van de flamboyantste figuren die hier ligt begraven is Bapsybanoo Pavry, Markiezin van Winchester (1902-1995). Bapsy werd in Bombay geboren als dochter van een hogepriester van de Parsi's, kwam op jonge leeftijd naar Engeland en vertoefde daar in de hogere kringen. In 1952 trouwde ze met de 90-jarige 'Monty', Henry Paulet 16^e markies van Winchester (1862-1962). 'Monty' verkoos echter te blijven leven met zijn maîtresse Evelyn Fleming, de moeder van Ian Fleming, de auteur van James Bond. Ze stierf in Bombay, maar had haar grafsteen hier al opgericht; haar as werd hier bijgezet.

symboliek

Twee Parsisymbolen komen op bijna alle graftekens voor, de Faravahar en de vuurpot.

Vuur. Er werden geen beeltenissen van Ahura Mazda gemaakt, voor hem koos men het symbool van het licht, in het bijzonder van het vuur. De godshuizen van de Parsi worden dan ook 'vuurtempels' genoemd, waar het eeuwige vuur wordt onderhouden. In Yazd, Iran, brandt sinds 470 n.Chr. het aan Ahura Mazda gewijde, heilige vuur en daarom is Yazd het middelpunt van het heelal voor alle Parsi's, waar ook ter wereld. Naast de vuurpot komt ook de gevleugelde zon als lichtsymbool voor.

Faravahar. Deze afbeelding symboliseert een soort engelbewaarder, die het individu helpt in zijn strijd voor het goede en tegen het kwade. De figuur zelf zit vol symboliek:

- het gezicht lijkt op een mens en geeft de verbinding met de mensen weer;
- de vleugels hebben drie lagen, symbool voor de drie pijlers: goede woorden, daden en gedachten;
- onder bestaat ook uit drie delen, symbool voor slechte woorden, slechte daden en slechte gedachten;
- aan beide kanten onder zijn twee lussen, een in de richting van het gezicht, *sepanta mainyu* (goede kracht) en een in de richting van de rug, *angra mainyu* (kwade kracht). De mens moet zich naar het goede wenden en het kwade de rug toekeren;
- rond de romp zit een cirkel als een teken dat de geest onvergankelijk is, dus zonder begin en einde;
- een hand wijst naar boven, naar de weg van de vooruitgang; de ring in de andere hand is het symbool van vertrouwen, dat erg belangrijk is binnen het Parsisme.

wereldwijd

Eens was het Zoroastrisme de staatsgodsdienst van het Perzische Rijk. Nu wordt de aanhang wereldwijd geschat tussen de 125.000 en 200.000. In Iran leven nog zo'n 25.000 leden, het aantal aanhangers in India wordt geschat op 70.000, geconcentreerd in en rond Mumbai, het vroegere Bombay. In Noord-Amerika schat men hun aanhang op 15.000. Dat de Parsi's buiten Groot-Brittannië ook elders in Europa leven, blijkt wel uit de opening van een grafveld voor Parsi's in Duitsland. Tot 2007 was Brookwood Cemetery de enige begraafplaats voor Parsi's in Europa. In 2007 kregen ook de Parsi's in Hamburg een eigen grafveld op Friedhof Ohlsdorf. Op de *Gemeinschaftsgrabanlage* staat centraal een steen met de afbeelding van een Faravahar en de lijfspreuk van Zarathoestra: goede woorden, daden en gedachten. Sinds 1980 is er een *World Zoroastrian Organisation* die als doel heeft *to be of service to all Zoroastrians worldwide, by providing practical help, representation, support and information, and to stimulate interest in and extend knowledge of our great religion.*

Tot slot: Farrokh Bulsara = Freddy Mercury (1946-1991) van rockband Queen was een van de bekendste Parsi's. Na zijn dood werd de uitvaartdienst geleid door een zoroastrische priester, waarna hij werd gecremeerd in Kensal Green Cemetery in Londen; zijn asbestemming is onbekend.

